

SOPPUR

Steðga fuktinum og fá soppin burtur

Fuktur kann oyðileggja konstruktiónina í bygningum og tí er týðningarmikið at tætta lekarnar og turka ella møguliga skifta vátu bygningslutirnar út

Danjal av Rana

Fuktur visir seg at vera ein afturvendandi trupulleiki í føroyskum byggiverkætlanum. Sum Vikuskiftis-sosialurin skrivaði friggjadagin vísa kanningar av Boðanesheiminum, Fimi, skúlanum við Løgmannabreyt og skúlanum á Argjahamri, at fuktur treingir seg inn í bygningarnar. Regnvatn lekur inn trappuskaktina í Fimi, tekjan á Boðanesheiminum er vát og tað lekur inn rundan um vind-eyguni. Avleiðingin er, at nógvar av gipsplátunum inni á kømrinum mugu skiftast. Í skúlanum á Argjahamri er blámusoppur staðfestur, eins og at tekjan eisini er vát og í skúlanum við Løgmannabreyt má ein stórus partur av klædningi-

num møguliga gerast um-aftur, tí soppur er farin at vaksa aftan fyri klædningin. Sosialurin hevur spurt seg fyri hjá serfrøðingum um hvat trupulleikin við fukti er. Bjarni Justinussen er byggifrøðingur, í starvi hjá SNA. Hann hevur ikki arbeitt við nakrari av hesum verkætlanunum og tí er prátið einans um yvirskipað um vansan við fukti og soppi, og ikki um ítøkiligu dømini, sum vóru í Vikuskiftissosialinum.

Livitiðin styttest

Bjarni Justinussen visir á, at fleiri vansar kunnu standast av at bygningslutir og -konstruktiónir gerast vátar.

- Millum annað kann livitiðin á teim einkultu bygningslutunum og konstruktiónum vera styt mun-

andi, vegna eitt nú tæring. Bjálvingarvirði á bjálvingini versnar munandi. Og um fortreytnar eru til staðar, so kann soppur eisini finnast í og uttaná konstruktiónunum, sigur hann.

Er fuktur til staðar á skeivum stað, kann hetta elva til eitt nú óynska tæring og rot í konstruktiónini, ið ávirkar styrkina á konstruktióni.

- Tá talan er um sopp, so finnast mong ymski sløg. Um talan er um eitt nú húsa-sopp, so ger hesin skaða á træðið og niðurbrýtur tað. Er talan um blámusopp, ger hesin ikki stórvægis skaða á bygningslutirnar í konstruktiónini – haraftur-í móti kann vera til ampa fyri teir persónar ið eru í bygninginum í styttri ella longri tíðarskeið.

Steðga fuktinum

Hvat skal so gerast, tá fuktur, væta, soppur ella rot er staðfest í eini konstruktión?

- Í stuttum: Steðga fuktinum – fá soppin burtur. Er fuktur ella væta staðfest í eini konstruktión, er týðningarmikið at finna fram til orsøkina til at væta ella fuktur sleppa fram-til at konstruktiónini, og gera tiltøk fyri at steðga hesum og síðani gera ábøtur á møguligar skaðar í konstruktiónini. Týðningarmikið er at konstruktiónin verður turr aftur, sigur Bjarni Justinussen.

- Er soppur staðfestur í ella á konstruktióni, er tað týðningarmikið at hesin verður reinsaður burtur. Í dag finnast fleiri úrslitagóðir hættir til at burturbeina sopp. Eisini kunnu einstakir

bygningslutir, ið eru fongdir af soppi, við fyrimuni verða skiftir út við nýggjar bygningarlutir, sigur hann.

Ikki serføroyskur trupulleiki

Bjarni Justinussen sigur, at trupulleikin við fukti og lekum í bygningum, og teimum hjáárinum, sum standast av hesum, á ongan hátt eitt serføroyskt fyrbrigdi.

- Í grannalondunum, sum vit ofta samanbera okkum við, eru hesir trupulleikar eisini afturvendandi. Eysæð er tað at munurin sæst í ymiskum byggihættum í eitt nú Danmark, Føroyum og Grønlandi, og tiskil uppliva ymiskar trupulleikar á økinum.

Hann sigur, at galdandi fyri øll londini, er at oftast standast trupulleik-

arnir av eitt nú ótøttum dampsperrum, manglandi ventilatión av innluftini, manglandi ventilatión av fasadu- og takkonstruktiónum, skeivari eftirisolering av konstruktiónum ið flytir fuktjavnvágina og óynskar kuldabryr.

- Ein serlig avbjóðing vit hava í Føroyum er, at vit árliga hava lutfalsliga nóg av fall og fáar sóltímar, samanbórið við eitt nú Danmark. Hetta setir kanska enn størri krøv til at bygningslutir verða vardir fyri regni ímeðan bygt verður, soleiðis at væt-an ikki verður innbygd í konstruktiónirnar, og fukturin ikki sleppur burturaftur, sigur Bjarni Justinussen.